

Okuma Öz-Yeterlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okuma Öz-Yeterlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27998>

Özet

Okuma Öz-Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ), bireylerin okuma görevlerini başarıyla yerine getirme kapasitelerine dair inançları ve yargılarına ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, 2022 yılında Koşar, Akbana ve Yakar tarafından geliştirilme ve geçerlik çalışmaları tamamlanarak kullanıma sunulmuştur. Toplam 16 maddeden oluşan bu araç, 5'li Likert Ölçeği formatında kullanılmaktadır (1=Hiç katılmıyorum, 5=Tamamen katılıyorum). Ölçek, okuma becerilerine yönelik bireysel güven düzeyini belirleyerek eğitim psikolojisi ve pedagoji alanındaki araştırmalara önemli katkıları sağlayabilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okuma, Öz-Yeterlik, Okuma Becerisi, Psikometrik Ölçek, Eğitim Psikolojisi, Akademik Performans

Yazarlar

Gülten Koşar, Yeşim Esra Akbana, Levent Yakar

Amaç

Okuma Öz-Yeterlik Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin okuma ile ilgili çeşitli görevleri yerine getirme yeteneklerine olan inanç düzeylerini ölçmek için psikometrik açıdan sağlam, geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu ölçek, özellikle akademik başarı ve öğrenme süreçleri bağlamında okuma motivasyonunu ve çabasını etkileyen temel bir yapı olan öz-yeterliliği nicel olarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, okuma güçlüklerinin belirlenmesinde ve müdahale programlarının tasarlanmasında kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Kuramı'nda merkezi bir rol oynayan **Öz-Yeterlik** (Self-Efficacy) yapısını ölçmektedir. Öz-yeterlik, bireyin belirli bir eylemi başarıyla gerçekleştiremeyeceğine olan inancıdır. Okuma bağlamında, bu yapı, karmaşık metinleri anlama, uzun süreli okuma görevlerini sürdürme ve okuma stratejilerini etkili bir şekilde kullanma gibi becerilere yönelik algılanan yeterliliği ifade eder. OÖYÖ, bu inançların gücünü ve genelliğini 16 madde üzerinden değerlendirerek okuma davranışını yordayıcı olarak işlev görür.

Geçerlik

Ölçeğin Geçerlik çalışmaları, ölçeğin amaçlanan yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermek üzere gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA

sonuçlar?, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını doğrularak iyi bir model uyumu sergilemiştir. Ayrıca, uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliği sağlanmış ve maddelerin okuma öz-yeterliliği yapısını yeterince temsil ettiği belirlenmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin Güvenirlilik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek için yapılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa değeri) hesaplanmış olup, elde edilen yüksek değerler (genellikle 0.80 üzeri), ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermiştir. Bu bulgular, Okuma Öz-Yeterlik Ölçeği'nin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Faktör Analizi, 16 maddenin altında yatan temel boyutlar ortaya çıkarmıştır. Çalışmada, genellikle ölçeğin tek boyutlu bir yapıyı temsil ettiği bulunmuştur, bu da okuma öz-yeterliliğinin genel bir yetenek algısı olarak ifade edildiği anlamına gelmektedir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, tek faktörlü modelin veri ile mükemmel bir uyum sergilediğini ve faktör yüklerinin güçlü olduğunu göstermiştir. Bu yapı, ölçeğin okuma öz-yeterliliğini bütüncül bir biçimde değerlendirmesine olanak tanır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Yazılı, Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Questionnaire)

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Muhtemelen üniversite öğrencileri veya akademik okuma becerisi gerektiren gruplar)

Yaş Grubu: Yetkinler ve Ergenler

Popülasyon Detayları: Özgün geliştirme çalışması, Türkiye'deki eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencileri kapsamıştır.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği kullanılarak değerlendirme yapılmaktadır. Katılımcılar, her maddeye 1 (Hiç katılmıyorum) ile 5 (Tamamen katılıyorum) arasında puan vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Okuma Öz-Yeterliliği, Yapı Geçerliliği, Güvenirlilik Katsayısı, Ölçek Geliştirme, Akademik Okuma,

Sosyal Bilişsel Kuram

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gülten Koşar

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: gulten.kosar@mku.edu.tr

Yazın Adresi: Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkiye (Sorumlu yazarın kurumsal bilgisine dayanarak.)

İzinler ve Ücretler ve Test Yılı

Ölçek, 2022 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gereken izinler, sorumlu yazar Gülten Koşar ile iletişime geçilerek teyit edilmelidir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik uygulamalar için özel izin gerekebilir.

Orijinal makalenin bağlantısı Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: okuma-oz-yeterlik-olcegi-reading-self-efficacy-scale-toad.pdf.

Kaynaklar

Kosar, G., Akbana, Y.E., & Yakar, L. (2022). Development and validation of a reading self-efficacy scale. *International Journal of Assessment Tools in Education* 9(1), 203-219. <http://dx.doi.org/10.21449/ijate.894688>

Okuma Öz-Yeterlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Kullanım için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.